

مقایسه درآمد پزشکان در ایران و غرب / پزشکان میلیونی تا میلیاردی!

بررسی ها نشان می دهد در شرایطی که درآمد یک کارمند یا کارگر ایرانی یک پنجم درآمد همتای غربی اش هم نیست، پزشکان متخصص ایرانی چندین برابر همتایان خودشان در کشورهای غربی درآمد دارند.

بررسی ها نشان می دهد در شرایطی که درآمد یک کارمند یا کارگر ایرانی یک پنجم درآمد همتای غربی اش هم نیست، پزشکان متخصص ایرانی چندین برابر همتایان خودشان در کشورهای غربی درآمد دارند.

به گزارش خبرنگار مهر، در چند ماه گذشته گزارش ها و مصاحبه هایی منتشر شد که درآمد پزشکان متخصص ایرانی را با همکارانشان در ایالات متحده و اروپا مقایسه کرده بود.

دکتر مسعود پزشکیان وزیر اسبق بهداشت و عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس از درآمد ۷ برابری متخصصین ایرانی در مقایسه با پزشکان آمریکایی (نسبت به درآمد سرانه) سخن گفته و دکتر حسن طریقت منفرد که او هم سابقه وزارت بهداشت را دارد، عنوان کرده است که درآمد یک ساعت کار در بخش خصوصی ایران برابر با ۲۰۰ ساعت کار پزشکان فوق تخصصی آلمان است. اما این اظهارات با واکنش شدید دکتر سید حسن هاشمی وزیر بهداشت، دولت یازدهم مواجه شد.

وی این قبیل افراد را متهم به بیسوادی، منفی گرایی فرهنگی، کم اطلاعی و نگرانی از منافع خود کرد و جامعه پزشکی را به پاسخ دادن تشویق کرد. در همین ارتباط دکتر علیرضا زالی رئیس کل سازمان نظام پزشکی ایران گفته است که «درآمد بالای پزشکی سرابی بیش نیست»!

مقایسه درآمد پزشکان متخصص در آمریکا و اروپا

مطلع شدن از درآمد پزشکان غربی اصلا کار دشواری نیست. چرا که سازمان های مسئول در این کشورها درآمد سالانه پزشکان در رشته های مختلف را برای اطلاع عموم اعلام می کنند. شفاف بودن درآمد این پزشکان نقش بسزایی در برنامه ریزی سیستم های بهداشتی و درمانی این کشورها داشته و نسبت این درآمد به درآمد سایر اقشار شاغل در سیستم بهداشتی درمانی نظیر پرستاران و همچنین نسبت به سایر گروه های کاری در این کشورها به عنوان یک معیار برای عدالت اجتماعی محسوب می شود.

نسبت درآمد پزشکان نسبت به سایر اقشار جامعه در کشورهای سوسیالیستی نظیر آلمان و سوئد (منظور از سوسیالیستی سیستم اقتصادی این کشورهاست) در مقایسه با کشورهای کاپیتالیستی (سرمایه داری مطلق) نظیر آمریکا معمولا کمتر است. نکته جالب اینکه درآمد پزشکان در کشور ما چندین برابر کشورهای سرمایه داری است در حالی که درآمد اقشار حقوق بگیر در ایران، از جمله کارگران خیلی خیلی کمتر از آن کشورهاست.

بر اساس گزارش اداره کار ایالات متحده که در ۲۵ مارس ۲۰۱۵ (۵ فروردین ۱۳۹۴) منتشر شد، متوسط درآمد سالانه یک جراح در ایالات متحده ۲۴۰ هزار و ۴۰۰ دلار است که معادل حدود ۶۵ میلیون تومان درآمد ماهانه می شود. در همین گزارش درآمد سالانه یک متخصص داخلی ۱۹۰ هزار و ۵۳۰ دلار گزارش شده که معادل حدود ۵۱ میلیون تومان ماهانه می شود. درآمد متوسط سالانه برای پرستاران آمریکایی ۶۹ هزار و ۷۹۰ دلار در سال است که معادل حدود ۱۹ میلیون تومان درآمد ماهانه برای این گروه است. حقوق متوسط برای تمامی مشاغل در ایالات متحده ۴۷ هزار و ۲۳۰ دلار در سال است که معادل درآمد ماهانه حدود ۱۳ میلیون تومان می شود. بالاترین درآمد در ایالات متحده متعلق به مدیران ارشد، پزشکان و روانپزشکان و کارمندان شاغل در شرکت های نفتی بوده است.

بر اساس گزارش اداره سلامت عمومی بریتانیا در اکتبر ۲۰۱۴ (مهر ماه ۱۳۹۳) درآمد متوسط پزشکان در انگلستان در ۱۲ ماه قبل از گزارش حدود ۷۴۰۰۰ پوند در سال بوده که معادل ماهانه ۳۰ میلیون تومان است. درآمد سالانه پرستاران و گروه مامایی در انگلستان سالانه حدود ۳۱۰۰۰ پوند در سال ۲۰۱۴ بوده است که معادل ماهانه ۵ میلیون و ۱۲۰ هزار میلیون تومان می شود. در همین حال میانگین درآمد سالانه تمامی مشاغل در بریتانیا حدود ۲۷۰۰۰ پوند معادل ۱۱ میلیون تومان است.

بر اساس گزارش اداره فدرال کار آلمان و اتحادیه ماربورگ پزشکان آلمان، درآمد متخصصان رشته های مختلف پزشکی بر اساس سابقه خدمتی و محل خدمت (بیمارستان دانشگاهی یا خصوصی) بین ۵۳۰۰ یورو (متخصصین بین ۱ تا ۳ سال سابقه) تا

۶۸۰۰ یورو (متخصص با سابقه ۱۳ سال کار) است. این میزان معادل ماهانه حداقل ۵ میلیون ۱۸۰ هزار تومان تا حداکثر ۲۴ میلیون تومان می شود. اگر این متخصصان به عنوان رئیس گروه پزشکان متخصص انتخاب شوند حقوق آنها ماهانه بین ۶۶۰۰ یورو (با سابقه ۱ تا ۳ ساله در بیمارستان های خصوصی) تا حداکثر ۹۲۰۰ یورو (با سابقه بیش از ۱۳ سال کار در بیمارستان های دانشگاهی) است که معادل حداقل ۲۳ میلیون تومان تا حداکثر ۳۲ میلیون تومان در ماه است. در نهایت اگر متخصصی بتواند به رتبه ریاست کل یک بخش درمانی با درجه پروفیسوری برسد در این صورت بطور متوسط حدود ۸۰ میلیون تومان درآمد ماهانه کسب می کند. درآمد متوسط ماهیانه یک پرستار حدود ۲۳۰۰ یورو است که معادل ۸ میلیون تومان درآمد ماهانه است.

درآمد پزشکان در اروپا

براساس آخرین گزارش فدراسیون پزشکان اروپا در سال ۲۰۱۴ حداکثر درآمد پزشکان شاغل در بیمارستان های فرانسه بین ۴۵۰۰ تا ۷۹۰۰ یورو (۱۲ تا ۲۵ میلیون تومان)، در ایتالیا بین ۴۵۰۰ تا ۱۲۰۰۰ (۱۲ تا ۴۲ میلیون تومان)، در دانمارک بین ۸۳۰۰ تا ۱۳۳۰۰ (۲۹ تا ۴۶ میلیون) و در اسپانیا بین ۲۴۰۰ تا ۴۳۰۰ یورو (۸/۵ تا ۱۵ میلیون تومان) است. همچنین متوسط درآمد سالانه دستیاران پزشکی در آمریکا ۵۵۳۰۰ دلار (حدود ۱۵ میلیون تومان ماهانه) است. در آلمان متوسط درآمد دستیاران رشته پزشکی بر اساس سال تحصیلی وی بین ۴۰ تا ۵۴ هزار یورو در سال می باشد که معادل ماهانه ۵ میلیون و ۱۱۰ هزار تا ۵ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان می شود.

البته لازم به ذکر است که از درآمدهای ذکر شده، بر اساس شرایط کاری، خانوادگی و طبقه مالیاتی حدود ۱۵ تا ۴۰ درصد مالیات کم می شود. همچنین با وجود نزدیک بودن درآمد پزشکان به سایر افراد شاغل در سیستم بهداشتی - درمانی و همچنین متوسط درآمد سایر مشاغل در سالهای گذشته اعتراضاتی نسبت به این اختلاف در رسانه های مختلف این کشورها منتشر شده است. اعتراض نسبت به این تبعیض ها منجر به وضع قوانینی شده تا سقف درآمد پزشکان کاهش یابد. از طرف دیگر پزشکان نیز در کشورهای غربی نارضایتی خود را از دریافت کم ابراز داشته اند. در آلمان بین ۱۰ تا ۵۳ درصد از پزشکان متخصص در رشته های مختلف از درآمد خود ناراضی بوده اند که بیشترین گروه ناراضی ها در بین متخصصین گوش و حلق و بینی بوده و کمترین آنها را پاتولوژیست ها (متخصصین آسیب شناسی) تشکیل می دادند.

درآمد پزشکان متخصص ایرانی چقدر است

متأسفانه برخلاف کشورهای اروپایی و آمریکا، هیچ آمار رسمی از درآمد متوسط و همچنین حداقل و حداکثر درآمد پزشکان متخصص در کشورمان از مراجع رسمی نظیر وزارت بهداشت، سازمان نظام پزشکی، وزارت کار و یا اداره آمار وجود ندارد. گرچه برای پاسخ صریح و روشن به این سؤال که درآمد متخصصان ایرانی نسبت به پزشکان سایر کشورها در چه سطحی است نیاز به شفاف سازی در این زمینه وجود دارد ولی سعی کردیم تا با استفاده از شواهد نسبتاً متقن موجود، میزان درآمد متخصصین ایرانی را تخمین بزنیم.

کارانه پزشکان

ارقام متفاوتی از سوی دست اندرکاران و صاحب نظران در خصوص کارانه پزشکان متخصص در بیمارستان های مختلف گزارش شده است. در نامه ای که ۶ تن از نمایندگان اقتصاددانان مجلس به رئیس جمهوری در خصوص تعرفه پزشکان منتشر شد، این نمایندگان ضمن اعتراض به تبعیض درآمد پزشکان با سایر اقشار کادر درمانی ذکر شده است: «دریافتی معاون درمان وزیر محترم بهداشت که متخصص قلب است از بیمارستان امام حسین (ع) در تابستان ۱۳۹۱ ماهانه بین ۶۱ تا ۸۳ میلیون تومان بوده است. همچنین در خبری که یکی از خبرگزاری ها در فروردین ۱۳۹۴ گزارش کرد، حسن غفوری فرد وزیر و نماینده سابق مجلس اذعان داشته که «مدیر یکی از بیمارستان ها خودش به من گفت که من فقط ۴۵ میلیون تومان کارانه می گیرم». دکتر ایرج خسرونی رئیس جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران نیز بیشترین کارانه ها را مربوط به جراحان قلب و مغز و اعصاب دانست که می تواند ماهانه تا ۷۰ میلیون تومان هم برسد. در مقابل این رقم ها، معاون درمان وزارت بهداشت در خرداد ماه ۱۳۹۳ اعلام کرد که استادان دانشگاه که مطب ندارند و تمام وقت در بخش دولتی کار می کنند کارانه زیر ۱۰ میلیون تومان می گیرند و علی جعفریان رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران، متوسط رقم کارانه هیئت علمی دانشگاه را ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان دانست. در سال ۱۳۹۲ حسن طریقت منفرد وزیر سابق بهداشت، اعلام کرد که درآمد کارکرد پزشکان در بخش دولتی برای ۱۵۰ ساعت کار ماهانه ۳۴ میلیون تومان است.

زیرمیزی

علیرغم اینکه دریافت زیرمیزی توسط برخی از پزشکان متخصص سالهاست رواج دارد اما هیچ وقت آمار دقیق از میزان این

دریافت ها گزارش نشده است. این در حالی بود که دکتر سید حسن هاشمی وزیر بهداشت، زیرمیزی را در فروردین ۱۳۹۳ حدود ۷ تا ۱۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرد (مبلغی حدود سه برابر میزان اختلاس معروف ۳۰۰۰ میلیاردی). با تکیه بر تخمین ایرج ندیمی نماینده مردم لاهیجان و سیاهکل در مجلس مبنی بر وجود یک گروه ۳ هزار نفری مالیات گریز در بین پزشکان، اگر این رقم را که چیزی حدود ۲/۵ میلیارد یورو و ۳ میلیارد دلار است بین این تعداد پزشک تقسیم کنیم به درآمد ماهانه بین ۱۹۴ تا ۲۷۸ میلیون تومان فقط از طریق دریافت زیرمیزی می رسیم. بالطبع هرچه تعداد پزشکان زیرمیزی بگیر بیشتر باشد این ارقام کمتر می شود.

حقوق پایه ماهانه

بسیاری از پزشکان متخصص که در دانشگاه ها و یا سایر سازمان های دولتی یا غیر دولتی نظیر سازمان تامین اجتماعی کار می کنند حقوق ماهانه چند میلیونی بر اساس سابقه کار و رده علمی دریافت می کنند. این ارقام به کارانه اضافه شده و به عنوان دستمزد نهایی پرداخت می شود. ارقام این دستمزدها نیز بطور شفاف در دسترس نیست.

درآمد مطب و کلینیک های خصوصی

در این مطب ها معمولا تعداد زیادی بیمار ویزیت می شوند که علاوه بر حق ویزیت در بسیاری از این مطب ها درآمدزایی از طریق انجام آزمایشاتی نظیر نوار قلب، نوار مغز، سونوگرافی و... نیز صورت می گیرد. متأسفانه بررسی های انجام شده نشان می دهد که از درآمد متوسط مطب ها و کلینیک ها نیز هیچگاه گزارش شفافی منتشر نشده است.

با توجه به نکاتی که عنوان شد، تخمین درآمد نهایی یک پزشک متخصص در ایران به خاطر منابع متعدد درآمد و عدم شفافیت غیر ممکن است.

دکتر ایرج خسرونیا در مصاحبه ای که با خبرنگار مهر داشته است، بیشترین درآمد را متعلق به جراحان مغز و اعصاب دانست که بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیون تومان در ماه است. ایرج ندیمی نماینده مجلس به وجود دست کم ۳۰۰ پزشک با درآمد ماهانه یک میلیارد تومان اشاره کرد. دکتر علی اصغر پیوندی رئیس هیئت مدیره نظام پزشکی تهران نیز با تایید وجود پزشکان متخصص با درآمدهای چند صد میلیونی اظهار داشت که نمی توان درصدی را برای این تعداد پزشکان تعیین کرد. در تحقیقی که توسط یک گروه در صدا و سیما انجام شده بود، گزارشی از ۲ هزار پزشک با درآمد بالای ۵۰۰ میلیون تومان در ماه ارائه شد. در عین حال با آشفتگی اطلاعات موجود بطور قطعی نمی توان گفت که درآمد متخصصین ایرانی بیشتر یا کمتر از همتایان خارجی آنها است، ولی دو نکته با توجه به اطلاعات موجود قطعی است.

پزشکان متخصصی که درآمدشان شامل کارانه، حقوق پایه، درآمد مطب و زیرمیزی می شود قطعاً چندین برابر متخصصان اروپایی و آمریکایی درآمد دارند.

عدم عدالت در پرداخت بین پزشکان و سایر کادر درمانی و همچنین دستیاران پزشکی حتی با اطلاعات داده شده توسط نظام پزشکی و وزارت بهداشت، کاملاً مشهود است.

دریافتی متوسط پرستاران در آمریکا و آلمان یک سوم تا یک چهارم درآمد پزشکان است که در ایران این رقم به شدت کمتر است. همچنین حقوق دستیاران پزشکی در آمریکا حدود ۲۵ درصد درآمد یک متخصص و در آلمان حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد درآمد یک متخصص است. این باعث می شود که یک پزشک در دوران دستیار زیر خط فقر زندگی نکند و با دریافت تخصص خود سعی بر رفع محرومیت های قبلی در اسرع وقت نداشته باشد.

در تمامی کشورهای پیشرفته دنیا، درآمد پزشکان جزئی از بودجه کلی سلامت کشور محسوب می شود و به این خاطر است که با شفافیت بایستی هر ساله اعلام شود. در حال حاضر پاشنه آشیل طرح تحول نظام سلامت در کشور، افزایش نامتقارن تعرفه های پزشکی است. در شرایطی که اساساً درآمد پزشکان نامشخص است. چگونه می توان به دنبال عدالت در سلامت بود بدون آنکه درآمد بخش های مختلف سیستم بهداشتی - درمانی قبل از انجام اصلاحات مشخص شده باشد؟ مهمترین قدم می تواند شفاف سازی درآمد تمامی گروه های شاغل در سیستم بهداشتی - درمانی از جمله پزشکان متخصص باشد، کاری که به گفته حسن طریقت منفرد وزیر سابق بهداشت، سازمان نظام پزشکی مایل به انجام آن نیست.

اکنون این سؤال مطرح است در شرایطی که درآمد یک کارمند یا کارگر ایرانی به طور متوسط حتی یک پنجم درآمد همتهای آمریکایی و اروپایی خودش نیست، چه طور درآمد یک پزشک متخصص ایرانی بین ۵ تا ۱۰ برابر همتهای اروپایی و آمریکایی

اوست؟ مگر نه اینکه افشار دیگر جامعه از جمله حقوق بگیران باید دستمزدهای کلان پزشکان را بپردازند؟ مسئول این عدم تناسب حیرت انگیز و این شکاف بزرگ درآمدی کیست؟

- منابع در خبرگزاری مهر موجود است.

گزارش از حبیب احسنی پور